AJÁNLÁSOK

A BIZOTTSÁG (EU) 2020/775 AJÁNLÁSA

(2020. június 5.)

a tagállamok közötti, a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről és a 2005/89/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2019/941 európai parlamenti és tanácsi rendelet 15. cikke szerinti segítségnyújtási mechanizmus alkalmazásával kapcsolatos méltányos ellentételezés fő elemeiről, valamint technikai, jogi és pénzügyi megállapodások egyéb fő elemeiről

(az értesítés a C(2020) 3572. számú dokumentummal történt)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre,

tekintettel a villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről és a 2005/89/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/941 európai parlamenti és tanácsi rendelet [1] 15. cikke (7) bekezdésére,

mivel:

(1) Az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 194. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy az Unió energiapolitikájának célja – a tagállamok közötti szolidaritás szellemében – az energiaellátás biztonságának garantálása az Unión belül.

(2) A villamosenergia-ágazati kockázatokra való felkészülésről szóló rendelet célja, hogy hozzájáruljon az energiaunió célkitűzéseinek megvalósításához, amelynek szerves részét képezi az energiabiztonság, a szolidaritás, a bizalom és az ambiciózus éghajlat-politika.

(3) A rendelet tagállamok közötti segítségnyújtási mechanizmust vezet be az Unión belüli villamosenergia-ellátási válságok megelőzésének és kezelésének eszközeként.

(4) A segítségnyújtási mechanizmus végrehajtásához szükséges intézkedések elfogadásakor a tagállamoknak regionális vagy kétoldalú megállapodásaik keretében számos műszaki, jogi és pénzügyi kérdésről kell megegyezniük, és azokat ismertetniük kell a kockázati készültségi terveikben.

(5) A Bizottság – annak érdekében, hogy segítse a tagállamokat a végrehajtásban – a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporttal és az Energiaszabályozói Együttműködési Ügynökséggel (ACER) való konzultációt követően kidolgozta ezt a nem kötelező erejű iránymutatást az ilyen megállapodásokba foglalandó fő elemekről,

ELFOGADTA EZT AZ AJÁNLÁST:

(1) A tagállamoknak követniük kell az ezen ajánlás mellékletében foglalt, nem kötelező erejű iránymutatást. Ezen iránymutatás segítséget kíván nyújtani a tagállamok számára az (EU) 2019/941 rendelet 15. cikke szerinti segítségnyújtási kötelezettségek teljesítéséhez szükséges technikai, jogi és pénzügyi megállapodások bevezetéséhez, és azoknak a rendelet szerint kidolgozandó kockázati készültségi tervekben való ismertetéséhez.

(2) Ezt az ajánlást az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* ki kell hirdetni.

Kelt Brüsszelben, 2020. június 5-én.

a Bizottság részéről
Kadri SIMSON
a Bizottság tagja

[1] HL L 158., 2019.6.14., 1. o.

MELLÉKLET

1. BEVEZETÉS

Az (EU) 2019/941 rendelet (a továbbiakban: a rendelet) a szolidaritás elvét átülteti a gyakorlatba, és létrehozza a tagállamok közötti segítségnyújtási mechanizmust, amely akkor lép működésbe, ha teljesülnek a vonatkozó rendelkezésekben meghatározott feltételek. A segítségnyújtás végső megoldásként alkalmazandó mechanizmus a villamosenergia-ellátási válságok megelőzésére vagy kezelésére.

1.1. **A segítségnyújtási mechanizmus**

Amennyiben egy tagállam segítséget kér, a segítségnyújtási mechanizmus értelmében a többi tagállam a szolidaritás szellemében köteles együttműködni regionális szinten ([1]) vagy kétoldalú megállapodások keretében a villamosenergia-ellátási válságok megelőzése és kezelése érdekében. A valamely tagállam által nyújtható segítségnek általában a következők szabnak határt:

– az adott válsághelyzetben rendelkezésre álló maximális övezetközi kapacitás,

– a tagállam saját közbiztonságának és személyi biztonságának védelméhez ([2]) szükséges villamos energia mennyisége,

– a tagállam saját villamosenergia-hálózatának működési biztonsága.

A segítségnyújtás jogi, technikai és pénzügyi kérdéseivel foglalkozó regionális vagy kétoldalú megállapodások különböző elemeit részben már a rendelet 15. cikke is tartalmazza. A tagállamoknak regionális vagy kétoldalú megállapodásaikban ezenfelül minden szükséges elemről és részletről meg kell állapodniuk, hogy egyértelműséget és biztonságot lehessen garantálni az érintettek számára a segítségnyújtási mechanizmus működésbe léptetését illetően. E megállapodásokat ismertetni kell a vonatkozó kockázati készültségi tervekben, amelyekbe különösen a gazdasági kompenzációs mechanizmust kell belefoglalni. A rendelet és ez az iránymutatás nem harmonizálja a tagállamok közötti méltányos ellentételezés minden aspektusát.

A rendelet 15. cikkében meghatározott ellentételezés sokrétű. Kiterjed a segítséget kérő tagállam területére szállított villamos energiáért történő kifizetésekre és olyan többletköltségekre, mint a kapcsolódó átviteli költségek és a segítséget nyújtó tagállam számára észszerűen felmerült bármely egyéb költség.

A segítségnyújtás megfelelő működésének több feltétele van.

Először is, ameddig csak lehet, piaci alapú intézkedésekhez kell folyamodni. A tagállamoknak minden erőfeszítést meg kell tenniük annak érdekében, hogy létrehozzanak egy olyan mechanizmust vagy platformot, amely lehetővé teszi az önkéntes felhasználóoldali válaszintézkedéseket és egyéb rugalmas kapacitások megosztását. A potenciálisan segítséget nyújtó és segítséget kérő tagállamok közös érdeke, hogy elkerüljék azokat a helyzeteket, amelyekben nem piaci intézkedéseket – ideértve a felhasználókra vonatkozó kényszerkorlátozásokat – kell korai szakaszban bevezetni. Ez összhangban van a rendeletbe foglalt azon általános elvvel is, amelynek értelmében a piac számára a lehető legnagyobb mozgásteret kell biztosítani a villamosenergia-ellátással kapcsolatos problémák megoldásához.

Másodszor, lehetővé kell tenni a nagykereskedelmi árak piaci szabályoknak megfelelő differenciálását még a villamosenergia-ellátási válság idején is, egészen addig, amíg a villamosenergia-piacok működése nem rontja tovább a válságot. A jól kidolgozott piaci szabályoknak nem megfelelő ajánlattételi korlátok és a burkolt, illetve konkrét ársapkák ([3]) valójában megakadályozzák, hogy az árjelzések tükrözzék a megnövekedett villamosenergia-keresletet, és így a villamos energia nem oda fog áramolni, ahol arra szükség van. A válságot megelőzően tehát hagyni kell, hogy a piaci árak a lehető leghosszabb ideig a kínálathoz és a kereslethez igazodjanak, és a válságot követően a kiegyenlítőenergia-elszámolási áraknak tükrözniük kell a fogyasztóknál az ellátás megszakadásai miatt felmerülő költséget. Ez elejét veszi, hogy a kiegyenlítési szabályok burkolt ársapkái csökkentsék a beruházási hajlandóságot abba a rugalmas és megbízható kapacitásba, amely segíthet elkerülni a villamosenergia-ellátási válságok kialakulását.

([1]) A rendelet 12. cikkének (1) bekezdésével összhangban a „regionális intézkedésekről” az érintett régión belül azon tagállamoknak kell megállapodniuk, amelyek rendelkeznek a 15. cikk szerinti, egymásnak való segítségnyújtás technikai képességével. E célból a tagállamok egy régión belül alcsoportokat is létrehozhatnak, és megállapodhatnak kétoldalú vagy többoldalú regionális intézkedésekről. Ezenkívül „kétoldalú intézkedésekről” az egymással közvetlen összeköttetésben lévő, de nem ugyanazon régióban található tagállamoknak kell megállapodniuk.

([2]) A segítségnyújtási mechanizmus végső célja a közbiztonság és a személyes biztonság védelme a rendelet 15. cikke (2) bekezdésének megfelelően.

([3]) Az ársapkákra és a technikai ajánlattételi korlátokra vonatkozó szabályokat a villamos energia belső piacáról szóló, 2019. június 5-i (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 158., 2019.6.14., 54. o.) 10. cikke határozza meg.

Harmadszor, az infrastruktúrákhoz való határon átnyúló hozzáférést az (EU) 2019/943 európai parlamenti és tanácsi rendelettel ([4]) összhangban mindenkor, még villamosenergia-ellátási válság esetén is műszakilag biztonságosan fenn kell tartani. Az egyes tagállamokon belüli technikai akadályoktól függően a megállapodásoknak biztosítaniuk kell, hogy az övezetközi kapacitás és a keresletoldali ajánlatok adott esetben a határon túlról is teljesen hozzáférhetők legyenek a piaci szereplők számára. Ez késleltetni fogja a felhasználói korlátozásokat az ellátási nehézségekkel küzdő tagállamban.

Negyedszer, a tagállamoknak érdemes együttműködniük a villamosenergia-ellátási válság minden szakaszában. A korai szakaszban folytatott hatékony együttműködés megelőzheti a villamosenergia-ellátási válság kialakulását vagy fokozódását, és enyhítheti annak hatásait.

A segítségnyújtást egy tagállam csak végső esetben kérheti, ha már minden piaci lehetőséget kimerítettek, vagy ha egyértelművé vált, hogy a piaci alapú intézkedések önmagukban nem elegendők a villamosenergia-ellátás további romlásának megakadályozásához, különösen ha nem képes fedezni a közbiztonság és a személyes biztonság védelméhez szükséges villamos energiát. Ezenkívül előbb ki kell meríteni a segítséget kérő tagállam kockázati készültségi tervében szereplő nemzeti intézkedéseket.

1.2. **Jogalap**

A rendelet 15. cikkének (7) bekezdése kimondja, hogy a Bizottság a villamosenergia-ügyi koordinációs csoporttal és az ACER-rel folytatott konzultációt követően jogilag nem kötelező erejű iránymutatást köteles nyújtani a (3)–(6) bekezdésben említett méltányos ellentételezés fő elemeire és a (3) bekezdésben említett technikai, jogi és pénzügyi feltételek egyéb alapvető elemeire, valamint a (2) bekezdésben említett kölcsönös segítségnyújtás általános elveire vonatkozóan.

1.3. **Az iránymutatás hatálya**

A rendelet 12. és 15. cikke a segítségnyújtási mechanizmus több olyan elemét és szempontját meghatározza, amelyekről meg kell egyezni és bele kell foglalni a regionális és a kétoldalú megállapodásokba. A rendelet azonban széles körű mérlegelési jogkört biztosít a tagállamok számára az összehangolt intézkedések és következésképpen a felajánlott segítségnyújtás tartalmáról való megállapodásukhoz. Az ilyen összehangolt intézkedésekről – különösen a végrehajtásukhoz szükséges technikai, jogi és pénzügyi rendelkezésekről – a tagállamok döntenek és állapodnak meg.

Ahhoz, hogy e kérdésekkel, valamint az ilyen megállapodásokba foglalandó esetleges további elemekkel kapcsolatban hasznos iránymutatással szolgálhassunk, először is jobban meg kell ismernünk a segítségnyújtást esetlegesen kiváltó helyzetet, valamint azokat az erőfeszítéseket és alapelveket, amelyek megakadályozhatják, hogy egyáltalán ilyen helyzet alakuljon ki. A jelenlegi nem kötelező erejű iránymutatás nem kíván és nem is tud minden tagállam számára megfelelő kimerítő és előíró jellegű felsorolással szolgálni, mivel biztosítani kell számukra, hogy a kapacitásukhoz, meglévő keretrendszerükhöz, helyzetükhöz és prioritásaikhoz mérten szabadon választhassák ki a számukra legmegfelelőbb megoldásokat. Inkább a szükséges és lehetséges elemek együttesének használatát ajánlja, és bemutatja az egyes segítségnyújtási intézkedések lehetséges alkalmazásának módját.

A javasolt megközelítés értelmében a tagállamoknak lehetőleg a meglévő nemzeti keretrendszerekre és eljárásokra kell építeniük az összehangolt intézkedéseket, és a segítségnyújtás céljainak eléréséhez szükséges mértékben ki kell őket igazítaniuk. Ez magában foglalhatja a keresletoldali intézkedések tekintetében meglévő platformok vagy mechanizmusok, illetve a felhasználók ellentételezésére szolgáló meglévő mechanizmusok igénybevételét is.

2. JOGI, TECHNIKAI ÉS PÉNZÜGYI RENDELKEZÉSEK

2.1. **Jogi rendelkezések**

A jogi rendelkezések célja, hogy jogbiztonságot nyújtsanak a villamosenergia-ellátási válsághelyzetekben villamos energiát szállító vagy átvevő felek számára. A segítségnyújtási mechanizmus alkalmazásában érintett tagállamoknak tanácsos egyértelmű, átlátható és hatékony jogi intézkedéseket bevezetniük, hogy az érdekelt felek ismerjék a határon átnyúló segítségnyújtásra vonatkozó szabályokat és eljárásokat.

([4]) HL L 158., 2019.6.14., 54. o.

A rendelet 12. cikke előírja, hogy kockázati készültségi terveknek tartalmazniuk kell olyan regionális és – amennyiben van ilyen – kétoldalú intézkedéseket, amelyek biztosítják a határon átnyúló hatású villamosenergia-ellátási válságok megfelelő megelőzését vagy kezelését. A jogi rendelkezések kialakításakor a tagállamok mérlegelhetik annak lehetőségét is, hogy egy adott régión ([5]) belül olyan alcsoportokat hozzanak létre, amelyeknek tagjai rendelkeznek az egymásnak való segítségnyújtás technikai képességével. Erre azért van szükség, mert egy nagyobb régióban nem minden tagállam lesz képes arra, hogy villamosenergia-ellátási válsághelyzetben egy másik tagállam számára villamos energiát biztosítson. Ezért nem indokolt, hogy egy régió valamennyi tagállama regionális megállapodásokat kössön konkrét határokon átnyúló intézkedésekről, elég csak azokkal a tagállamokkal megállapodnia, amelyek rendelkeznek a segítségnyújtás technikai képességével. A kétoldalú intézkedésekről az egymással közvetlen összeköttetésben lévő, de nem ugyanazon régióban található tagállamoknak kell megállapodniuk.

Előfordulhatnak olyan különleges helyzetek, amikor egy tagállam nem áll közvetlen összeköttetésben egyetlen másik tagállammal sem. Ez a helyzet a jelenleg fejlesztés alatt álló összeköttetésekre vonatkozó infrastrukturális projekteknek köszönhetően megváltozhat. Amennyiben az összeköttetések a kockázati készültségi tervek elfogadását követően válnak a hálózat részévé, az érintett tagállamoknak mihamarabb be kell vezetniük a rendelet 15. cikkében meghatározott jogi, pénzügyi és technikai intézkedéseket, és ennek megfelelően naprakésszé kell tenniük kockázati készültségi terveiket.

2.1.1. *Érintett tagállamok*

A segítségnyújtási mechanizmus által érintett tagállamok a következők:

– a segítséget kérő tagállam, és

– valamennyi tagállam, amely ugyanazon régión belül képes technikai segítséget nyújtani (regionális megállapodáson keresztül), valamint a kétoldalú megállapodások részes tagállamai (a segítséget kérő tagállammal összeköttetésben álló, de nem ugyanazon régióhoz tartozó tagállam).

Amennyiben a segítséget kérő tagállam regionális és/vagy kétoldalú megállapodás részese, segítségnyújtás iránti igényéről tájékoztatnia kell az összes olyan tagállamot, amelyik e segítséget meg tudja adni.

2.1.2. *Segítségnyújtás iránti kérelem*

Mivel a villamosenergia-ellátási válságok gyors fellépést tesznek szükségessé, a segítségnyújtás iránti kérelmet rövid és szabványos formában kell megfogalmazni, belefoglalva a minimálisan szükséges információkat. Ideális esetben a regionális vagy kétoldalú megállapodást kötő tagállamok egy kérelmezési mintadokumentumról is megállapodhatnak, és mellékletként csatolhatják azt a megállapodáshoz. A segítségnyújtás iránti kérelemre adott hatékony válaszhoz várhatóan minimálisan a következő információkra van szükség:

– a segítséget kérő tagállam neve, beleértve a felelős szervezet és a kapcsolattartó személy vagy személyek nevét,

– az átvitelirendszer-irányító és a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltető, valamint a felelős kapcsolattartó személy vagy személyek neve,

– a várható energia- és teljesítményhiány megjelölése (egy közösen megállapított egységben mérve) és e hiány fennállásának várható időtartama,

– az előnyben részesített rendszerösszekötők és adott esetben (például mobil generátorok) az előnyben részesített leszállítási pontok segítséget kérő tagállam általi megjelölése,

– egyes meghatározott, megállapodás szerinti technikai eszközök esetében (leállított erőművek újraindítására irányuló kérelem, mobil generátorok áthelyezése, stratégiai tartalékok aktiválása stb.), az első lehetséges szállítási időpontnak és az ellátás biztosítása várható időtartamának a megadására vonatkozó kérés (a segítségnyújtás várható időtartamának megjelölésével),

– utalás a segítséget kérő tagállam azon kötelezettségvállalására, hogy a segítségnyújtásért ellentételezést fizet.

2.1.3. *Közbiztonsági és személyi biztonsági okokból a lekapcsolással szemben különleges védelemre jogosult villamosenergia-felhasználók*

A rendelet 11. cikke ismerteti azokat az intézkedéseket, amelyeket mint villamosenergia-ellátási válságok megelőzésére, azokra való felkészülésre és azok enyhítésére szolgáló nemzeti intézkedéseket szerepeltetni kell a kockázati készültségi tervekben. Az (1) bekezdés h) pontja értelmében a tagállamok a közbiztonságot és a személyi biztonságot illetően meghatározhatják, hogy a nemzeti joggal összhangban a villamosenergia-felhasználók mely kategóriái jogosultak különleges védelemre a lekapcsolással szemben, megadva az ilyen védelem indokát. A „közbiztonság és személyes biztonság” a lakosság jólétét és védelmét, valamint a

([5]) A rendelet a „régiót” azon tagállamok csoportjaként határozza meg, amelyek átvitelirendszer-üzemeltetői ugyanazon, a villamos energiáról szóló rendelet 36. cikkében említett regionális koordinációs központhoz tartoznak.

lekapcsolással szemben különleges védelemre jogosult felhasználókkal kapcsolatos veszélyek megelőzését és az azokkal szembeni védelmet foglalja magában.

A közbiztonság és a személyi biztonság védelme érdekében a tagállamoknak különleges intézkedéseket kell hozniuk az energiaellátás folyamatosságának biztosítására, az alábbiakra tekintettel:

– nemzeti, regionális vagy helyi kritikus igény,

– közegészségügyi és biztonsági kérdések,

– helyrehozhatatlan károsodás lehetősége vagy jelentős biztonsági problémák magas kockázata (például a környezeti kockázatok miatt),

– a biztonsági fenyegetéseknek való potenciális kitettség,

– a szelektív lekapcsoláshoz szükséges technikai háttér.

A rendeletnek megfelelően a tagállamok meghatározhatják, hogy a nemzeti jog szerint a villamosenergia-felhasználók mely kategóriái jogosultak a lekapcsolással szembeni különleges védelemre. E kategóriák megállapításakor a tagállamoknak figyelembe kell venniük a válság időtartamát és mértékét, amely befolyásolhatja a lekapcsolással szemben különleges védelemre jogosult villamosenergia-felhasználók jegyzékét. Ha a válság elhúzódik vagy kiterjed, az veszélyeztetheti a lakosság nagy részének életét, biztonságát, illetve egészségét. A kockázati készültségi tervekben minden esetben egyértelműen meg kell határozni a lekapcsolással szemben különleges védelemre jogosult villamosenergia-felhasználók körét, beleértve azon felhasználók kategóriáját, amelyek csak kiterjedt, hosszú távú válság esetén vehetők fel a jegyzékbe. A jegyzéket úgy kell összeállítani, hogy összhangban legyen a nemzeti és regionális szinten kidolgozott, a kockázati készültségi tervekben szereplő kockázati forgatókönyvekkel és azok becsült hatásával.

A lekapcsolással szemben különleges védelemre jogosult villamosenergia-felhasználók például a következők:

– Energiaágazat:

  – Villamosenergia-alágazat: a villamosenergia-rendszer kritikus követelményei, különösen a termelőkapacitás és a nukleáris biztonság fenntartására vonatkozók, valamint az elosztóközpontok.

  – Gáz-alágazat: A gázipari létesítmények biztonságának fenntartásához szükséges kritikus gázrendszerű létesítmények, valamint az elosztóközpontok.

  – Olajfinomítók és a létesítmények biztonságának fenntartásához szükséges létfontosságú olajszivattyúzó állomások.

– Közlekedés ágazat:

  – Légi közlekedés: a nagyobb repülőterek és a kapcsolódó ellenőrzési létesítmények.

  – Vasúti közlekedés: jelentős vasúti műveletek, amennyiben azok az általános villamosenergia-ellátástól függenek.

  – Közúti közlekedés: forgalomirányítási és -ellenőrzési rendszerek, valamint forgalomirányító jelzések.

  – Tengeri közlekedés: a nagyobb kikötők és dokkok, valamint a kapcsolódó ellenőrzési létesítmények.

– Egészségügyi ágazat: egészségügyi ellátó létesítmények, beleértve a kórházakat és a magánklinikákat.

– Vízellátás: alapvető fontosságú víz- és szennyvízkezelő létesítmények.

– Digitális és távközlési szolgáltatások, amelyek működésére nemzeti szinten van szükség.

– Biztonság és védelem:

  – Nemzeti/regionális jelentőségű segélyhívó szolgálatok.

  – Polgári védelmi létesítmények.

  – A fegyveres erők állomásai, különösen azok, amelyek polgári védelmi támogatást nyújtanak.

  – Állami vagy magán büntetés-végrehajtási szolgáltatások.

– Igazgatási létesítmények, amelyek folyamatos működésére nemzeti szinten van szükség.

– Pénzügyi szolgáltatások, amelyek folyamatos működésére nemzeti vagy uniós szinten van szükség.

– Olyan telephelyek, ahol az ipari folyamatok nem fenntarthatók helyettesítő energiatermelés révén, és ahol a lekapcsolás jelentős biztonsági problémákat okozhat.

Azon országok esetében, ahol nemzeti jogszabály határozza meg a lekapcsolással szemben különleges védelemre jogosult villamosenergia-felhasználókat, a jegyzéket az egyes tételekhez kapcsolódó becsült fogyasztással együtt frissíteni kell.

Ajánlatos biztosítani, hogy a lekapcsolással szemben különleges védelemre jogosult villamosenergia-felhasználók is rendelkezzenek megbízható üzletmenet-folytonossági intézkedésekkel annak érdekében, hogy villamosenergia-ellátási válság esetén fenntartsák a megfelelő szolgáltatásnyújtást, ahelyett, hogy kizárólag a kockázati készültségi tervek szerinti intézkedésekre támaszkodnának.

Villamosenergia-ellátási válság esetén a lekapcsolással szemben különleges védelemre jogosult villamosenergia-felhasználóknak is a lehető legnagyobb mértékben csökkenteniük kell terhelésüket. Amennyiben a helyzet romlik, és fennáll annak a veszélye, hogy e villamosenergia-felhasználók nem jutnak megfelelő ellátáshoz, elsőbbséget kell biztosítani az emberéletek védelmének és az esetlegesen emberéleteket követelő vagy jelentős károkat okozó katasztrófák kockázata minimalizálásának.

2.1.4. *A segítségnyújtás kezdete és vége*

A rendelet 15. cikkének (3) bekezdése értelmében a tagállamoknak meg kell állapodniuk a segítségnyújtást és annak felfüggesztését kiváltó eseményekről, a szükséges technikai, jogi és pénzügyi rendelkezésektől függően.

A rendelet 2. cikke (9) bekezdésének fogalommeghatározása alapján a „villamosenergia-ellátási válság” olyan, a tagállamok által meghatározott és a kockázati készültségi tervekben ismertetett fennálló vagy fenyegető helyzet, amely jelentős villamosenergia-hiánnyal jár, vagy amelyben a villamos energiát nem lehet eljuttatni a felhasználókhoz. Miután az érintett tagállam illetékes hatósága bejelentette a villamosenergia-ellátási válságot, valamennyi elfogadott intézkedést a lehető legteljesebb mértékben végre kell hajtani.

A segítségkérést kiváltó eseményt bármely olyan fennálló vagy fenyegető helyzettel összefüggésben meg kell határozni, amikor a villamosenergia-ellátási válság elkerülése vagy hatásai minimalizálása érdekében várhatóan nem piaci intézkedésekre lesz szükség.

Különösen abban az esetben, ha nemzeti jogszabály határozza meg a lekapcsolással szemben különleges védelemre jogosult villamosenergia-felhasználók kategóriáit, a segítségkérést kiváltó eseményt olyan fennálló vagy fenyegető helyzettel összefüggésben kell meghatározni, amelyben a tagállam a nemzeti szinten hozott piaci és nem piaci alapú intézkedések ellenére sem tudja biztosítani a közbiztonság és a személyes biztonság tekintetében meghatározott villamosenergia-felhasználói kategóriák lekapcsolással szembeni védelmét. Azon tagállamok esetében, ahol nemzeti jogszabály nem rögzíti a lekapcsolással szemben különleges védelemre jogosult villamosenergia-felhasználók kategóriáit, a segítségkérést kiváltó eseményt olyan fennálló vagy fenyegető helyzettel összefüggésben kell megállapítani, amelyben a tagállam nem tudja biztosítani a közbiztonság és a személyes biztonság védelméhez szükséges mennyiségű villamosenergia-ellátást.

A kockázati készültségi tervben azonosított valamennyi kockázati forgatókönyv esetében a tagállamoknak meg kell határozniuk a kiváltó eseményt, amely lehet üzemi vagy nem üzemi esemény. Üzemi eseménynek számít az irányíthatóság elvesztése, a termelés és a kereslet közötti egyensúly hiánya, a tartalékok hiánya, vagy ha a rendszerek egyes részeinek fizikai károsodása miatt leáll a villamosenergia-ellátás. Nem üzemi események például a külső biztonsági fenyegetések.

A segítségnyújtási mechanizmus működésbe léptetése előtt teljesítendő szigorú feltételek miatt nagyon csekély annak a veszélye, hogy segítségnyújtás iránti kérelem indokolatlan benyújtása révén visszaélnek a segítségnyújtási mechanizmussal.

A tagállamok által a vonatkozó regionális vagy kétoldalú megállapodásokban elfogadottak sérelme nélkül, a segítségnyújtásra vonatkozó kötelezettség megszűnik, ha:

– a segítséget kérő tagállam arról tájékoztatja a segítséget nyújtó tagállamot vagy tagállamokat, hogy ismét képes villamos energiával ellátni a lekapcsolással szemben különleges védelemre jogosult villamosenergia-felhasználóit, illetve biztosítani a közbiztonság és a személyes biztonság védelméhez szükséges villamosenergia-ellátást,

– a segítséget nyújtó tagállam a továbbiakban nem tudja ellátni saját villamosenergia-felhasználóit, különösen a lekapcsolással szemben különleges védelemre jogosult felhasználókat, illetve saját ellátási rendszerének romlása miatt már nem tudja biztosítani a villamosenergia-ellátást a közbiztonság és a személyes biztonság védelme céljából.

  Arra is lehetőség van, hogy az eredetileg segítséget kérő tagállam a továbbra is fennálló akut villamosenergia-ellátási válság ellenére úgy döntsön, hogy a segítségnyújtás felfüggesztését kéri például azért, mert nem tud fizetni.

2.1.5. *Szerepek és felelősségi körök*

A segítségnyújtási mechanizmus működéséért a tagállamok vállalják a végső felelősséget. Ez magában foglalja különösen a segítségnyújtás iránti kérelemre irányuló döntést és annak átfogó nyomon követését, hogy a konkrét feladatokért felelős szervezetek hogyan működtetik a mechanizmust. A rendelet nem írja elő külön új szervezetek létrehozását. A tagállamoknak tanácsos a felelősségi köröket meglévő szervezetekre vagy – különleges körülmények között – új szervezetekre ruházni, figyelembe véve azok szervezeti felépítését, valamint válságkezelési és katasztrófaelhárítási tapasztalatait. A költségek csökkentése és kiváltképp az állandó költségek elkerülése érdekében a tagállamoknak adott esetben a meglévő mechanizmusokra kell támaszkodniuk. E tekintetben az a vezérelv, hogy a segítségnyújtás hatékony és eredményes legyen.

Az e rendelet szerinti illetékes hatóságok felelnek a keretrendszer végrehajtásáért, emellett pedig az érintett szereplők, például a nemzeti válságkoordinátor, a koordinátor, illetve az illetékes nemzeti villamosenergia-ellátási válságkezelőkből, az átvitelirendszer-üzemeltetőkből, a nemzeti szabályozó hatóságból és a villamosenergia-ipari vállalkozásokból álló csoport számára egyértelmű feladat- és felelősségi köröket jelölnek ki. Az illetékes hatóságok a legalkalmasabbak arra is, hogy más tagállamok illetékes hatóságaival együtt kidolgozzák a regionális és a kétoldalú megállapodásokat. E megállapodások a későbbiekben a segítségnyújtás jogalapját képezik majd, ideértve a segítségnyújtást követő ellentételezést és pénzügyi elszámolást is. A tagállamok és illetékes hatóságaik a legalkalmasabbak annak a feladatnak az ellátására is, hogy kiküldjék vagy fogadják a segítségnyújtás iránti kérelmeket, összehangolják az intézkedéseket és értesítést küldjenek a segítségnyújtás iránti kérelem felfüggesztése esetén. Az ellentételezéshez kapcsolódó végső pénzügyi felelősséget szintén a tagállamoknak kell viselniük annak érdekében, hogy kellő biztosíték legyen a méltányos ellentételezés azonnali kifizetésére.

Az egyes tagállamokon belüli technikai és jogi korlátokra tekintettel a nemzeti szabályozó hatóságok a legalkalmasabbak arra, hogy lefolytassák az ellentételezési költségek kiszámítására vonatkozó eljárást, vagy legalábbis részt vegyenek benne. A szükséges villamosenergia-mennyiségek elosztásáról lehetőleg az átvitelirendszer-üzemeltetőknek kell gondoskodniuk, méghozzá költséghatékony módon.

Az átvitelirendszer-üzemeltetők – akiket a regionális koordinációs központok és (a regionális koordinációs központok felállításáig) a regionális biztonsági koordinátorok támogatnak – vannak leginkább abban a helyzetben, hogy segítségnyújtás alkalmazása esetén vállalják az összes technikai részlet összehangolásával és az összes szükséges operatív intézkedés végrehajtásával kapcsolatos felelősséget. A segítséget nyújtó tagállam felelős szervezetének feladata lehet a villamos energia iránti igények és a többletköltségek összegyűjtése is, amelynek során ellenőrzi és átirányítja azokat a segítségnyújtásban részesülő tagállamban e feladatot ellátó szervezethez. E tekintetben hasznos lenne az egyablakos ügyintézés alkalmazása. A tagállamoknak tanácsos meghatározniuk azt, illetve megállapodniuk arról, hogy mely szervezet felel az ellátás korlátozásáért járó ellentételezéssel kapcsolatos igények összegyűjtéséért és átirányításáért.

A tagállamok közötti regionális és kétoldalú megállapodásokba foglalt, közvetítőre vonatkozó rendelkezés mindkét félnek biztosítékokat nyújthatna az ellentételezési költségek kifizetésével és kiszámításával kapcsolatban. A közvetítő segítene megoldani a fizetendő ellentételezés összegével kapcsolatban felmerülő nézeteltéréseket.

2.1.6. *A regionális és kétoldalú megállapodások jogi formája*

Nincs kifejezett követelmény a regionális és kétoldalú megállapodások jogi formájával kapcsolatban. A tagállamok szabadon megválaszthatják azt a jogi formát, amely a segítségnyújtási mechanizmus igénybevétele esetén megteremti az érintett tagállamok közötti jogokat és kötelezettségeket. A segítség kéréséhez való jogot és a segítségnyújtásra vonatkozó kötelezettséget a rendelet 14. és 15. cikke határozza meg. A regionális és kétoldalú megállapodások fogják meghatározni, hogy ezeket az uniós jog alapján meghatározott jogokat és kötelezettségeket hogyan kell gyakorolni. A megállapodásokkal szemben elvárás, hogy jellegükre nézve üzemeltetési megállapodások, ne pedig politikai megállapodások legyenek. Az egyes tagállamok nemzeti joga által előírt követelményektől függően a végrehajtáshoz elegendő lehet, ha az érintett hatóságok kötelező erejű adminisztratív megállapodást kötnek. Ez magában foglalhatja a meglévő regionális és kétoldalú szerződésekben foglalt rendelkezéseket, az átvitelirendszer-irányítók közötti szerződéses megállapodásokat vagy a villamosenergia-ipari szervezetekre vonatkozó egyedi engedélyezési feltételeket, amennyiben azokat az érintett illetékes hatóságok felügyelik. Másrészről egy nem kötelező erejű jogi eszköz, mint az egyetértési megállapodás, nem lenne elegendő, mivel az önmagában nem teremt jogi kötelezettségeket a résztvevők között. A kizárólag egyetértési megállapodás formáját öltő megállapodásokra való hivatkozás ezért nem tenne eleget a 15. cikkben foglalt, a segítségnyújtás jogilag kötelező rendszerének létrehozására irányuló követelményeknek, és a 15. cikk végrehajtása szempontjából elégtelennek bizonyulhat ([6]).

([6]) Az egyetértési megállapodás formáját öltő megállapodásokat olyan kötelező erejű nemzeti intézkedéseknek kell kiegészíteniük, amelyek biztosítják az egyetértési megállapodás rendelkezéseinek alkalmazását.

2.1.7. *Segítségnyújtás a regionális és kétoldalú megállapodások megkötése előtt*

A rendelet 15. cikkével összhangban olyan villamosenergia-ellátási válság esetén, amikor a tagállamok még nem állapodtak meg összehangolt intézkedésekről, valamint a technikai, jogi és pénzügyi feltételekről, a tagállamoknak eseti intézkedésekről és feltételekről kell megállapodniuk, a méltányos ellentételezésre vonatkozóan is. Amennyiben valamely tagállam az ilyen megállapodások elfogadása előtt kér segítséget, vállalnia kell, hogy a segítségnyújtást megelőzően méltányos ellentételezést fizet.

2.1.8. *A bizalmas információk kezelése*

A rendeletben említett, a tagállamokat vagy hatóságaikat érintő eljárásokat a tagállamoknak az alkalmazandó szabályokkal összhangban kell végrehajtaniuk, ideértve a bizalmas információk és folyamatok kezelésére vonatkozó nemzeti szabályokat is. Ha ez olyan helyzetet teremt, amelyben az információ nem hozható nyilvánosságra, többek között a kockázati készültségi tervek részeként sem, a tagállam vagy a hatóság nem bizalmas jellegű összefoglalót nyújthat, illetve ezt kérésre köteles megtenni.

A Bizottság, az ACER, a villamosenergia-ügyi koordinációs csoport, a villamosenergia-piaci átvitelirendszer-üzemeltetők európai hálózata, a tagállamok, az illetékes hatóságok, a nemzeti szabályozó hatóságok és az egyéb érintett szervek, szervezetek vagy személyek, amelyek a rendelet értelmében bizalmas információkhoz jutnak, kötelesek gondoskodni az érzékeny információk bizalmas kezeléséről.

2.2. **Technikai rendelkezések**

A technikai rendelkezések célja, hogy meghatározzanak minden olyan szükséges technikai előírást és feltételt, amely a gyakorlatban lehetővé teszi a segítségnyújtási mechanizmus működését. Ehhez szükség lenne az adott villamosenergia-infrastruktúrák műszaki kapacitásával és korlátaival, valamint a segítségnyújtás szempontjából releváns villamos energia maximális elméleti mennyiségével kapcsolatos információk kötelező előzetes megosztására, továbbá azon technikai akadályok értékelésére, amelyek megnehezítik a segítségnyújtást. Technikai vagy más akadályok megléte esetén a tagállamoknak érdemes meghatározni és elfogadni azokat a kölcsönösen megfelelő megoldásokat, amelyekkel biztosítani lehet a szükséges övezetközi kapacitást a segítségnyújtási mechanizmus működésbe léptetése esetén.

Az egyes tagállamokon belüli technikai akadályoktól függően előfordulhat, hogy a villamosenergia-rendszerekkel kapcsolatos ismereteik és a meglévő, határokon átnyúló együttműködési rendszereik alapján az átvitelirendszer-üzemeltetők – akiket a regionális koordinációs központ támogat – vannak leginkább abban a helyzetben, hogy vészhelyzet esetén vállalják az összes technikai részlet összehangolásával és az összes szükséges operatív intézkedés végrehajtásával kapcsolatos felelősséget ([7]). E meglévő együttműködési rendszereknek, megállapodásoknak és tapasztalatoknak kell a segítségnyújtás alapjául szolgálniuk. Annak érdekében, hogy a jogbiztonság garantálása mellett valósulhasson meg a szükséges együttműködés, mindenkor világos, átfogó keretet kell kiválasztani (ha már van ilyen) vagy létrehozni, a technikai feltételeket is beleértve. A kockázati készültségi tervekben szereplő technikai adatok szükség szerint frissíthetők.

2.2.1. *Technikai megoldások és koordináció (15. cikk (2) bekezdése)*

Az adott tagállam infrastruktúrájának különböző részeit illetően technikai megoldásokat és intézkedéseket kell meghatározni. Ez egyértelműbbé fogja tenni a rendelkezésre álló segítségnyújtás és az adott technikai akadályok mibenlétét, valamint (adott esetben) pontosabban megbecsülhetők lesznek az egyes intézkedésekhez kapcsolódó költségek. Mivel az esetleges válsághelyzetek nagyon különbözőek lehetnek, fontos, hogy számos lehetőség és eszköz álljon a tagállamok rendelkezésére. A technikai rendelkezések tartalmazhatják a technikai megoldások tájékoztató jellegű, nem kimerítő felsorolását, hogy a felek megismerjék a vészhelyzet előtt és alatt segítségnyújtás céljából meghozható lépéseket. A segítségnyújtási intézkedések szimulációja hasznos lehet az ilyen helyzetekre való felkészülés szempontjából.

A rendszerüzemeltetési iránymutatások ([8]) és a vészhelyzeti és helyreállítási üzemi és kereskedelmi szabályzat ([9]) alkotja az arra vonatkozó részletes szabályrendszert, hogy az átvitelirendszer-irányítóknak és más érdekelt feleknek hogyan kell eljárniuk és együttműködniük a rendszerbiztonság biztosítása érdekében. Az átvitelirendszer-üzemeltetők műszaki szabványait és vészhelyzeti protokolljait is ők harmonizálják az egyes szinkronterületeken belül. Ezek a technikai szabályok hivatottak biztosítani, hogy operatív szinten a legtöbb villamosenergia-ipari esemény kezelése hatékony legyen. A potenciálisan nagyobb kiterjedésű és hatású villamosenergia-ellátási válsághelyzetek kezelése érdekében, amikor a piaci és rendszerüzemeltetési szabályok már nem elegendők, a tagállamoknak meg kell állapodniuk olyan konkrét intézkedésekről, amelyek túlmutatnak az átvitelirendszer-üzemeltetőknek az említett helyzetek megelőzésére, az azokra való felkészülésre és azok kezelésére vonatkozó felelősségén. A rendszerüzemeltetési iránymutatásokban, valamint a vészhelyzeti és

([7]) Például: kölcsönös sürgősségi segítségnyújtási szolgálat, átvitelirendszer-üzemeltetők közötti szerződések.

([8]) A Bizottság (EU) 2017/1485 rendelete (2017. augusztus 2.) a villamosenergia-átviteli hálózat üzemeltetésére vonatkozó iránymutatás megalkotásáról (HL L 220., 2017.8.25., 1. o.).

([9]) A Bizottság (EU) 2017/2196 rendelete (2017. november 24.) a villamosenergia-vészhelyzet kezelésére és a rendszer működésének helyreállítására irányuló üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról (HL L 312., 2017.11.28., 54. o.).

helyreállítási üzemi és kereskedelmi szabályzatban foglalt belső piaci és rendszerüzemeltetési szabályokat (amelyek az ügyletek korlátozását, a kapacitásfelosztáshoz szükséges övezetközi kapacitás rendelkezésre bocsátásának korlátozását vagy a menetrendek megadásának korlátozását szabályozzák) még válsághelyzetek esetén is be kell tartani.

A vészhelyzeti és helyreállítási üzemi és kereskedelmi szabályzat meghatározza a vészhelyzeti, blackout és helyreállítási állapotok TSO-k általi kezelésére vonatkozó követelményeket, valamint a rendszerüzemeltetés Unió-szerte történő koordinálását ezen állapotok fennállása esetén, beleértve a piaci tevékenységek felfüggesztésére vonatkozó eljárást, a rendszervédelmi tervet és a helyreállítási tervet. A rendszervédelmi terv nem más, mint azon technikai és szervezeti intézkedések összeállítása, amelyeket egy üzemzavarnak az átviteli rendszeren való továbbterjedése vagy súlyosbodása megakadályozása érdekében kell végrehajtani azért, hogy elkerülhető legyen a nagy területet érintő üzemzavar vagy blackout állapot.

A technikai megoldásoknak és intézkedéseknek maradéktalanul ki kell használniuk a regionális együttműködés által biztosított lehetőségeket. Ezen intézkedéseknek ezért tartalmazniuk kell a válság megelőzéséhez szükséges technikai lépéseket, valamint a válság bekövetkeztekor az azzal járó hatások enyhítéséhez és a válság fokozódásának elkerüléséhez szükséges technikai lépéseket.

A technikai megoldások némelyike megelőző jellegű, azaz a jövőbeli válságok kockázatának minimalizálása érdekében kellő időben végrehajtott megoldások (például téli teher-újraelosztási termékek kifejlesztése szélsőséges események esetére vagy a tervezett üzemszünet időtartamának módosítása). Más intézkedések közvetlenül az esemény előtti beavatkozásra szolgálnak, azaz amikor a válság bizonyítottan bekövetkezhet (az előkészítő szakaszban). Végül vannak olyan intézkedések, amelyeket az ellátási zavar idején a válság hatásainak korlátozása vagy enyhítése érdekében vezetnek be.

A kockázati készültségi tervekben minden egyes technikai megoldás esetében ajánlott információt nyújtani a kapacitásról (GWh/hét), arról, hogy ennek ellenőrzése a gyakorlatban már megtörtént-e, az elindításhoz szükséges időtartamról (a döntéstől az intézkedés hatásáig), a lehetséges időtartamról, az egyes mérésekért felelős szervezetről, arról, hogy mennyire függ a technikai megoldás egyéb intézkedésektől, a mellékhatásokról és minden egyéb észrevételről. Nem piaci megoldások esetében a 11. cikk (1) bekezdésének g) pontjával összhangban fel kell tüntetni, hogy azok milyen mértékben felelnek meg a 16. cikkben meghatározott követelményeknek.

Fennálló vagy fenyegető válság esetén biztosítani kell az érintett átvitelirendszer-üzemeltetők, a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők, az elosztórendszer-üzemeltetők, a nemzeti vészhelyzet-koordinációs központok, az illetékes hatóságok és a villamosenergia-ellátásban érintett szervezetek közötti koordinációt. Időben be kell vonni őket a segítségnyújtási rendelkezésekről folytatott megbeszélésekbe, és lehetőség szerint meg kell őket bízni azzal, hogy működjenek együtt a szolidaritási intézkedések végrehajtása érdekében.

Olyan kivételes esetekben, amikor a piacon felajánlott övezetközi kapacitás felhasználatlan marad, az átvitelirendszer-üzemeltetőket fel kell jogosítani e kapacitások kihasználására.

2.2.2. *A korai figyelmeztetés során és a villamosenergia-ellátási válság bejelentésekor megosztandó technikai információk (14. cikk) és a 15. cikk (3) bekezdése szerinti becslési módszertan (amelyeket a technikai képesség alapján újra kell értékelni, amint a válság idején segítségnyújtásra van szükség)*

Az átláthatóság érdekében, illetve a megállapodásról folytatott tárgyalások megalapozásaként a tagállamoknak tájékoztatniuk kell azokat a tagállamokat, amelyekkel regionális vagy bármely más kétoldalú megállapodásban állnak (azaz a potenciálisan segítséget nyújtó tagállamokat) arról, hogy elméletileg maximálisan mennyi villamos energiára lehet szükségük, az övezetközi kapacitás helyzetéről és korlátairól, a segítségnyújtás szükségességének lehetséges időtartamáról és az azt kiváltó körülményekről. Mindazonáltal a szükséges, a kért és a rendelkezésre álló villamos energia pontos mennyisége csak a segítségnyújtás életbe léptetését követően válik ismertté. A villamos energia elméleti maximális mennyiségének kiszámításához legalább a következő elemeket kell figyelembe venni:

– a várható energia- és villamosenergia-hiánynak, valamint a termelés és/vagy az övezetközi kapacitás rendelkezésre nem állása miatt előállt hiányállapot várható időtartamának megjelölése,

– a várható hiánnyal kapcsolatos bizonytalanság megjelölése, ami az ingadozó teljesítményű megújulóenergia-termelés korlátozott kiszámíthatóságának, a tényleges kereslet korlátozott kiszámíthatóságának, valamint a termelőeszközök nem tervezett kiesésének a függvénye,

– a tagállam rendszerének sajátos jellemzői: adott esetben a rendszerösszekötők állapota (üzemszünet esetén), a víztározók szintje és várható alakulása, a tárolókapacitás, a felhasználóoldali válaszlehetőségek, üzemanyaghiány lehetősége stb.,

– bármely más kritikus működési jellemző, amelyre a válság hatással lehet (például gázhiányból adódóan megváltozhatnak egy adott terület frekvenciaszabályozási képességei, vagy csökkenhetnek a rendelkezésre álló frekvenciatartási és automatikus frekvencia-helyreállítási tartalékok).

A potenciális villamosenergia-mennyiségek elemzéséhez a legutóbbi szezonális és rövid távú megfelelőség-értékelések jó kiindulópontként szolgálhatnak. A követelmények és a rendszerállapot újraértékelése érdekében a korábban szolgáltatott információkat frissíteni kell, ha újabbak állnak rendelkezésre, és amikor a válság ténylegesen bekövetkezik.

2.2.3. *A hálózatok működési biztonsága*

A kockázati forgatókönyvekben számolni lehet szélsőségesebb eseményekkel, a kiesési listán ([10]) nem szereplő egyéb többszörös és a valószínűségi tartományon kívül eső kiesésekkel is, továbbá az üzembiztonsági határértékek olyan megsértéseivel, amelyeket figyelembe kell venni. Külön értékelést kell végezni a potenciális nem biztonsági helyzetek és az azok kezelésére szolgáló lehetséges cselekvési irányvonalak meghatározása érdekében.

A megállapodások tartalmazhatják a villamosenergia-rendszer biztonságos és megbízható működésének biztosítása érdekében fenntartandó egyes villamosenergia-hálózatokkal kapcsolatos technikai lehetőségek vagy korlátok ismertetését. Ez fontos információt jelent mind a segítséget nyújtó, mind pedig a segítségben részesülő tagállam számára.

2.2.4. *A piaci szabályok tiszteletben tartása*

A rendelet 16. cikke értelmében a villamosenergia-ellátási válságok megelőzése vagy enyhítése érdekében tett intézkedéseknek meg kell felelniük a belső villamosenergia-piacra és a rendszerüzemeltetésre vonatkozó szabályoknak. Ennek megfelelően biztosítani kell az aktív piacokat, és a lehető legnagyobb mértékben piaci intézkedésekhez kell folyamodni; azaz az áraknak követniük kell a keresleti és kínálati feltételeket, és a szokásos feltételek mellett fenn kell tartani a határokon átnyúló rendszerösszekötőkhöz való nyitott hozzáférést. A (szűkös órákra jellemző) magas árak átlagosnak tekintendők a villamosenergia-piacok működésében, mivel azok a kiegészítő villamos energia hálózatba kapcsolásának, valamint a kereslet rövid és hosszú távon történő kielégítésének kulcsfontosságú eszközei.

Ugyanígy a rendszerüzemeltetési iránymutatást kell követni a rendszer normál és riasztási állapotában, és a vészhelyzeti és helyreállítási üzemi és kereskedelmi szabályzatnak megfelelően kell eljárni vészhelyzeti, blackout és helyreállítási állapot esetén.

2.2.5. *A nem piaci alapú intézkedések alkalmazása*

A rendelet 16. cikke értelmében nem piaci alapú intézkedések villamosenergia-ellátási válság esetében csak a következők fennállása esetén alkalmazhatók:

– végső esetben, ha már minden piaci lehetőséget kimerítettek, vagy

– ha egyértelművé vált, hogy a piaci alapú intézkedések önmagukban nem elegendők a villamosenergia-ellátás további romlásának megakadályozásához.

A nem piaci alapú intézkedések továbbá nem torzíthatják indokolatlanul a versenyt és a belső villamosenergia-piac hatékony működését, emellett pedig szükségesnek, arányosnak, megkülönböztetésmentesnek és átmenetinek kell lenniük. A tagállamok közötti villamosenergia-áramlások korlátozását jelentő nem piaci alapú intézkedések nem léphetik túl a 2.2.5.1. pontban felsorolt intézkedéseket, és csak az említett pontban rögzített szabályok szerint kezdeményezhetők.

A nem piaci alapú intézkedéseket a lehető legkésőbb kell életbe léptetni, figyelembe véve a villamosenergia-rendszer helyzetére vonatkozó legfrissebb információkat (a rendszer állapota és előrejelzések). Emellett elegendő időt kell hagyni a régión belüli tagállamok, átvitelirendszer-üzemeltetők, érintett érdekelt felek és kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltetők közötti információcserére, valamint a szükséges intézkedések megtételére. A nem piaci alapú intézkedések időtartamát a lehető legrövidebbre kell szorítani, és előre meg kell határozni az alkalmazásuk ütemtervét.

2.2.5.1. A tagállamok közötti villamosenergia-áramlások korlátozását jelentő nem piaci alapú intézkedések

Az ügyletek korlátozása a következő esetekben hajtható végre:

a) már felosztott övezetközi kapacitás korlátozása (a hosszú távú kapacitásfelosztásra vonatkozó iránymutatás létrehozásáról szóló, 2016. szeptember 26-i (EU) 2016/1719 bizottsági rendelet ([11]) 51. cikkében és a kapacitásfelosztásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó iránymutatás létrehozásáról szóló, 2015. július 24-i (EU) 2015/1222 bizottsági rendelet ([12]) 72. cikkében említettek szerint);

([10]) A kiesési listák összeállítása az (EU) 2017/1485 bizottsági rendelet 33. cikke alapján történik (HL L 220., 2017.8.25., 1. o.).
([11]) HL L 259., 2016.9.27., 42. o.
([12]) HL L 197., 2015.7.25., 24. o.

b) az övezetközi kapacitás kapacitásfelosztás céljából történő rendelkezésre bocsátásának korlátozása (az (EU) 2019/943 rendelet 16. cikkének (3) bekezdésében és villamosenergia-vészhelyzet kezelésére és a rendszer működésének helyreállítására irányuló üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról szóló, 2017. november 24-i (EU) 2017/2196 bizottsági rendelet ([13]) 35. cikke (2) bekezdésének a) pontjában említettek szerint); vagy

c) a menetrendek megadásának korlátozása a következő napra vonatkozó vagy a napon belüli piaci folyamatok eredményét követően (az (EU) 2017/1485 bizottsági rendelet ([14]) 111. cikkének (1) bekezdésében és 111. cikkének (2) bekezdésében említettek szerint).

Az alábbi alszakaszok az egyes esetekre vonatkozó hatályos szabályokat ismertetik.

a) Már felosztott övezetközi kapacitás korlátozása (az (EU) 2016/1719 rendelet és az (EU) 1222/2015 rendelet szerint)

A hosszú távú kapacitásfelosztásra vonatkozó iránymutatás létrehozásáról szóló (EU) 2016/1719 rendelet 51. cikke előírja, hogy valamennyi átvitelirendszer-üzemeltetőnek ki kell dolgoznia a hosszú távú átviteli jogok harmonizált felosztási szabályait. A hosszú távú övezetközi kapacitáskorlátozási szabályokat a harmonizált felosztási szabályok 9. címe állapítja meg ([15]).

A kapacitásfelosztásra és a szűk keresztmetszetek kezelésére vonatkozó iránymutatás létrehozásáról szóló (EU) 2015/1222 rendelet 72. cikkének (1) bekezdése megállapítja, hogy a felosztott övezetközi kapacitások korlátozása csak vis maior vagy vészhelyzet esetén engedélyezett, amikor az átvitelirendszer-üzemeltetőnek gyorsan és hatékonyan kell cselekednie, valamint nem lehetséges a teher-újraelosztás vagy az ellenkereskedelem. A csökkentést minden esetben összehangolt módon kell elvégezni, a közvetlenül érintett valamennyi átvitelirendszer-üzemeltetővel egyeztetve. A 72. cikk (3) bekezdése rendelkezik a korlátozás ellentételezésének módjáról.

b) Már felosztott övezetközi kapacitás rendelkezésre állásának korlátozása (az (EU) 2019/943 rendeletben és az (EU) 2017/2196 rendeletben említettek szerint)

Az övezetközi kapacitás kapacitásfelosztás céljára történő rendelkezésre bocsátásának korlátozására csak akkor kerülhet sor, ha az átviteli rendszer várhatóan nem állítható vissza normál vagy riasztási állapotba.

c) A menetrendek megadásának korlátozása (az (EU) 2017/1485 rendeletben említettek szerint)

A menetrendeknek a fizikai hálózatban vagy az IKT-rendszerekben (információs és kommunikációs eszközök) fellépő helyi problémák miatti korlátozásáról a lehető leghamarabb tájékoztatást kell adni. IKT-problémák esetén alternatív kommunikációs csatornáknak vagy biztonsági mentési eljárásoknak kell rendelkezésre állniuk a fennálló IKT-probléma hatásának korlátozása érdekében. Abban az esetben, ha a fizikai hálózatban olyan probléma merül fel, amely a menetrendek korlátozását eredményezi, a nemzeti szintű kockázati készültségi terveknek kell meghatározniuk az annak kezelésére és kompenzálására szolgáló eljárást.

2.2.5.2. A piaci tevékenység felfüggesztése

A villamosenergia-vészhelyzet kezelésére és a rendszer működésének helyreállítására irányuló üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról szóló (EU) 2017/2196 rendelet 35. cikkének (1) bekezdése meghatározza azokat az eseteket, amikor sor kerülhet a piaci tevékenységek felfüggesztésére.

A 35. cikk (2) bekezdése ismerteti, hogy az átvitelirendszer-üzemeltető mely piaci tevékenységeket függesztheti fel. A régió átvitelirendszer-üzemeltetőinek meg kell állapodniuk az egyes tevékenységek felfüggesztésére vonatkozó döntésről és a döntés indokairól.

A villamosenergia-vészhelyzet kezelésére és a rendszer működésének helyreállítására irányuló üzemi és kereskedelmi szabályzat létrehozásáról szóló (EU) 2017/2196 rendelet 35. cikkének (1) bekezdésében felsoroltaktól eltérő okokból egyetlen regionális vagy kétoldalú válságkezelési intézkedés vagy nem piaci alapú nemzeti intézkedés sem eredményezheti a piaci műveletek felfüggesztését.

2.3. **Pénzügyi rendelkezések**

A pénzügyi rendelkezések azt hivatottak biztosítani, hogy a segítségnyújtási mechanizmus keretében szállított villamos energiáért megfelelő árat fizessenek. E rendelkezések kiterjedhetnek a költségek kiszámítására, a segítségnyújtási ellentételezésre (ideértve a korlátozásért járó ellentételezést is), valamint az érintett szervezetek által meghatározandó és létrehozandó fizetési eljárásokra.

([13]) HL L 312., 2017.11.28., 54. o.

([14]) HL L 220., 2017.8.25., 1. o.

([15]) Az Energiaszabályozók Együttműködési Ügynökségének 2017. október 2-i 03/2017 sz. határozata a villamosenergia-piaci átvitelirendszer-üzemeltetőknek a hosszú távú átviteli jogok harmonizált felosztási szabályairól szóló javaslatáról.

A pénzügyi rendelkezések nem vezethetnek be olyan nemkívánatos ösztönzőket, amelyek maguk is a segítségnyújtás szükségességét idézhetik elő. A segítségnyújtási ellentételezésnek legfeljebb a ténylegesen felmerülő költségeket kell fedeznie; nem válhat nyereségforrássá a szolgáltató szervezet számára. A segítséget kérő tagállamnak a kapott villamos energiáért azonnal tisztességes árat kell fizetnie a segítséget nyújtó tagállam részére. Az utóbbi tagállam fogja meghatározni, hogyan kezeljék ezeket a pénzösszegeket, és azok hogyan illeszkedjenek a kiegyenlítőenergia-elszámolásra vonatkozó hatályos szabályokhoz.

A vészhelyzet esetén korlátozott ellátásban részesülő felhasználóknak fizetett ellentételezés – függetlenül attól, hogy e korlátozás határon átnyúló segítségnyújtási kötelezettségből vagy nemzeti vészhelyzetből fakad – minden esetben meg kell, hogy egyezzen a nemzeti jogban meghatározottal.

A fentiekre tekintettel a tagállamok a tisztán nemzeti vészhelyzetek esetére (azaz ha nem kérnek segítséget) fenntarthatják meglévő (kényszerkorlátozásokkal összefüggő ellentételezésre vonatkozó) nemzeti mechanizmusaikat. Ez lehetővé teszi számukra, hogy eldöntsék, kívánnak-e vagy sem ellentételezést fizetni a kényszerkorlátozások által érintett felhasználóknak. Ha azonban valamely nemzeti vészhelyzet olyan helyzet kialakulásához vezet, amely határon átnyúló segítségnyújtás alkalmazását teszi szükségessé, egyik lehetőségként a segítséget kérő tagállam által a segítséget nyújtó tagállam részére fizetett segítségnyújtási ellentételezést szétoszthatják a kényszerkorlátozások által érintett valamennyi fogyasztói csoport között, függetlenül attól, hogy a rájuk vonatkozó korlátozást a segítségnyújtás működésbe lépése előtt vagy után vezették-e be. Ez a lehetőség a segítséget nyújtó tagállamban kialakított rendszert követné, de lehetőség szerint a „kieső ellátás értéke” típusú megközelítésen alapulna. Másik megoldásként a tagállamok dönthetnek úgy is, hogy a segítségnyújtásért kapott ellentételezést befizetik egy központilag kezelt „segítségnyújtási alapba”. Ily módon a korlátozás tekintetében meglévő nemzeti ellentételezési mechanizmusok a tagállamok hatáskörében maradnak és a különböző tagállami megközelítések nem vezetnek az adott országban található, korlátozott ellátásban részesülő fogyasztói csoportokkal szembeni eltérő bánásmódhoz határon átnyúló segítségnyújtás esetén, amikor is kötelező segítségnyújtási ellentételezést fizetni.

A segítségnyújtási ellentételezés fő elemét az i. villamos energia ára és ii. a segítséget nyújtó tagállamban az annak biztosításából fakadó többletköltségek jelentik, hogy a villamos energia a ténylegesen felmerülő költségeken lépje át a határt, amelyek megfizetését a segítséget nyújtó tagállam nemzeti jogi kerete teszi lehetővé.

A villamos energia árának meghatározását illetően különböző megközelítéseket lehet alkalmazni és elfogadni a megállapodásokban. Fontos azonban, hogy a megállapodások egyértelműen meghatározzák az elfogadott megközelítést, továbbá hogy milyen körülmények esetén alkalmazandó, és azonosítsanak minden ismert, alkalmazandó paramétert (pl. a felárat, ha az utolsó ismert kereskedelmi felárat választják).

2.3.1. *A villamos energia ára*

A pénzügyi rendelkezésekben meg kell említeni a szállított villamos energia árát és/vagy az ár megállapítására szolgáló módszertant, figyelembe véve a piaci műveletekre gyakorolt hatást. Ez utóbbi feltétel alatt olyan ár vagy módszertan érthető, amely nem torzítja a piacot, illetve nem teremt nemkívánatos ösztönzőket. A villamos energia segítségnyújtási ellentételezés alapjaként szolgáló árát a segítséget nyújtó tagállamban (a piac vagy más eszközök révén) határozzák meg.

a) Piaci ár

Vezérelvként a segítségnyújtási mechanizmus keretében szolgáltatott villamos energia ára nem lehet alacsonyabb, mint a piaci ár, különben a kívánttal ellentétes hatást kiváltó ösztönzőt eredményezne. Ha az árat nem fagyasztják be és lehetővé teszik, hogy az dinamikusan kövesse a villamos energia iránti keresletet és kínálatot, még válság idején is jelzést adhat.

Általában véve a piaci árakról elmondható, hogy az egyik fő tényező a piaci integráció alapesetnek tekintett szintje. Ha feltételezzük a belső villamosenergia-piac – beleértve a kiegyenlítő piacokat is – teljeskörű megvalósítását, akkor a referenciaárat közvetlenül megadhatná a kiegyenlítő szabályozási energia cseréjére a villamos energia kiegyenlítő szabályozásáról szóló (EU) 2017/2195 bizottsági rendelet ([16]) szerint létrehozott bármely jövőbeli platform. A „referenciaár” kiszámításához csak akkor lenne szükség módszertanra, ha a kiegyenlítő piacon nem áll rendelkezésre több ajánlat (ami egyidejű válságra utalhat), vagy ha a piaci sajátosságok (azaz a tisztán nemzeti kiegyenlítő termékek megléte) nem teszik lehetővé azok aktiválását a segítséget kérő tagállam számára. Végezetül, ha a kiegyenlítő piacon nem áll rendelkezésre több ajánlat (azaz nincs több elérhető piaci forrás), az utolsó igénybe vehető eszköz a terhelés csökkentése. Ebben az esetben az energia árának tükröznie kell az e terheléscsökkentés végrehajtásának költségét (lásd a b) pontot).

([16]) A Bizottság (EU) 2017/2195 rendelete (2017. november 23.) a villamos energia kiegyenlítő szabályozására vonatkozó iránymutatás létrehozásáról (HL L 312., 2017.11.28., 6. o.).

b) Közigazgatási árképzés/kényszerkorlátozás

Piaci ár hiányában a villamos energia árának meghatározásához más megközelítésre lehet szükség, például az utolsó ismert kiegyenlítő piaci árra vagy a napon belüli piaci árra, attól függően, hogy melyik a magasabb. Alternatív megoldásként a villamos energia utolsó ismert kereskedelmi ára vagy intézkedésben szereplő ára – felárral vagy anélkül – szintén mutatóként szolgálhat. Az utolsó ismert ár és a korlátozott ellátásban részesülő felhasználókat érintő kieső ellátás értéke közötti rés – ha van ilyen – megszüntetése érdekében fontolóra vehető felár megállapítása ([17]).

A kieső ellátás számításai felhasználhatók a segítséget nyújtó tagállamban kényszerkorlátozás által érintett felhasználóknak felszámítandó ár meghatározásához. Ez az érték az adott fogyasztói csoport által a korlátozás miatt elvesztett hasznot tükrözi. A kieső ellátás értékét az (EU) 2019/943 rendelet 11. cikkében említett módszertan alkalmazásával kell meghatározni.

Az elfogadott értékek rendszerint a kockázati készültségi tervben szereplő korlátozási rendelkezésben is tükröződni fognak.

Végezetül érdemes lehet mérlegelni a nemzeti szabályozó hatóság vagy az illetékes hatóság által alkalmazott árképzési módszertant vagy egy helyettesítő – például a vételi opciók árának – használatát ([18]).

c) Fizetési hajlandóság

Észszerű lehet meghatározni azt a maximális összeget, amelyet válsághelyzetben az egyes tagállamok készek fizetni a villamos energiáért. A maximális érték valószínűleg a villamos energia azon felhasználói kategóriáinak esetében kiesett terhelés értéke lenne, akik egy adott tagállamban a lekapcsolással szemben különleges védelemre jogosultak. Amennyiben a villamos energia ára meghaladja ezt az értéket, a tagállamnak esetleg nem áll érdekében a segítségnyújtási mechanizmus keretében villamos energiát kérni. Ez az információ azonban nem feltétlenül képezi a megállapodás részét, illetve szerepel a tervekben.

2.3.2. *Egyéb költségkategóriák*

A pénzügyi rendelkezések bármilyen más költségkategóriára is kiterjedhetnek, ideértve az előzetesen megállapított intézkedésekhez kapcsolódó releváns és észszerű költségeket (a rendelet 15. cikke (4) bekezdése), amelyekre haladéktalan és méltányos ellentételezésnek kell vonatkozniuk. A többletköltségeket a minimumra kell korlátozni, és figyelmet kell fordítani a kettős elszámolás elkerülésére, mivel a többletköltségek néhány eleme is tükröződhet már a villamos energia árában.

a) Kapcsolódó átviteli költségek

Az ellentételezésnek fedeznie kell a segítségnyújtás keretében szolgáltatott mennyiségekhez szükséges kapacitás kapcsán az átvitellel összefüggő költségeket.

b) A kényszerkorlátozás által érintett felhasználókat ért károk (a korlátozásért járó ellentételezés)

Az egyéb költségek az arra irányuló kötelezettségből fakadó költségek is lehetnek, hogy ellentételezést kell fizetni a segítséget nyújtó tagállamban, többek között a kényszerkorlátozás által érintett felhasználókat ért károkért is. Az ilyen költségek beszámíthatók a költségek ellentételezésébe, ha a nemzeti szabályozási keret előírja, hogy a villamos energia árán felül kötelező ellentételezést fizetni a kényszerkorlátozás által érintett felhasználókat ért károkért, ideértve a gazdasági károk megtérítését is. Az ezzel kapcsolatos számítási módszert bele kell foglalni a megállapodásba. Meg lehet állapodni arról, hogy a ténylegesen felmerülő ellentételezés összegét a segítségben részesülő tagállamban segítségnyújtáson alapuló villamos energiát használó szervezetekre hárítják át.

A kényszerkorlátozás által érintett felhasználókat ért károk költsége azonban csak akkor fedezhető ellentételezéssel, ha az nem jelenik meg a villamos energia segítséget kérő tagállam által fizetendő árában. Nem lenne helyénvaló, hogy a segítséget kérő tagállamnak ugyanazon költségekért kétszer kelljen ellentételezést fizetnie.

([17]) Előfordul, hogy a felár a felszabadított villamos energiára vonatkozó „biztosítási értéket” fedezi.

([18]) A vételi opciók feljogosítják a vételi opció vevőjét, de nem kötelezik arra, hogy a jövőben meghatározott mennyiségű villamos energiát vásároljon rögzített áron. A vételi opció vevője felárat fizet az opció gyakorlásának jogáért. Az opciók kötési árfolyamból, ármegállapítási időszakból, elszámolási módszerből és felárból állnak. Az opciókkal való kereskedés a tőzsdén zajlik, vagy tőzsdén kívüli, magán kétoldalú ügyletek formájában.

c) A segítséget nyújtó tagállamban indított bírósági eljárások költsége

Egyéb költségek merülhetnek fel továbbá a bírósági, a választott bírósági és a vitarendezési eljárások során felmerülő költségek megtérítésével kapcsolatban is, és ide tartozhat az említett eljárásokkal kapcsolatos bármilyen költség is, amelynek megtérítésére a segítséget nyújtó tagállam a segítségnyújtásban érintett szervezetek tekintetében kötelezett (a rendelet 15. cikke (4) bekezdésének b) pontja). Ilyen ellentételezést azonban csak akkor kell fizetni, ha bizonyított a költségek felmerülése.

A segítségben részesülő tagállamtól kapott (elégtelen) ellentételezés miatt kialakult, valamely segítséget nyújtó tagállamot és szervezetet érintő jogviták esetében garantálni kell, hogy ez utóbbi tagállam védelmet élvezzen. Adódhatnak olyan körülmények, amikor az érintett szervezet és a székhelye szerinti tagállam egymással szemben álló felekként bírósághoz fordul a magasabb villamosenergia-árak vagy a szervezetnek járó nagyobb ellentételezés miatt, és a segítséget kérő tagállam kárára járnak el, amely még csak részt sem vett a jogi eljárásban. Kerülni kell az ilyen körülményeket.

A fenti helyzet eltér attól a helyzettől, amikor a segítséget nyújtó tagállamon belüli valamely társaság bírósági eljárást indít a segítségben részesülő tagállam valamely szervezetével szemben a villamosenergia-árak vagy a korlátozásért járó ellentételezés miatt. Ilyen helyzetben a vesztes társaság vagy szervezet lenne köteles megtéríteni a felmerülő költségeket.

2.3.3. *A méltányos ellentételezés kiszámítására szolgáló módszer megjelölése*

A méltányos ellentételezés kiszámításánál a következő módszerek vehetők figyelembe:

– a fenti szakaszban bemutatott összes alkalmazandó elem egyszerű összeadása,

– a pénz időértéke: a fizetést azonnal teljesíteni kell. A tagállamok azonban az ellentételezés kapcsán megállapodhatnak egy kamatlábról is, amelyet – miután kiszámolták és elfogadták az ellentételezés pontos összegét – a segítségnyújtást követő reális időtartam elteltével kell alkalmazni,

– az eltérő pénznemet használó tagállamok közötti megállapodás az ellentételezés kiszámításának és megfizetésének alapjául szolgáló pénznemről, ideértve a vonatkozó árfolyamot is.

2.3.4. *Az összes releváns és észszerű költség ellentételezésének kiszámítása és az ellentételezés megfizetésének vállalása*

Reálisan nézve, a segítséget nyújtó tagállamnak és az e tagállamon belüli szervezeteknek fizetendő pontos összeg kiszámítására valószínűleg csak valamikor a kért villamos energia segítségnyújtási mechanizmus keretében való leszállítását követően kerül sor. A tagállamok regionális vagy kétoldalú megállapodásaikban a villamosenergia-ár és a többletköltségek kiszámítására vonatkozó megközelítésről és egy reális fizetési határidőről is megállapodhatnak.

A ténylegesen szolgáltatott villamosenergia-mennyiségekre vonatkozó információt és az ellentételezés kiszámítása szempontjából lényeges minden egyéb információt el kell küldeni a segítségnyújtási gyakorlatban részt vevő tagállamok érintett kapcsolattartó személye vagy személyei számára, hogy mindannyian elvégezhessék az ellentételezéssel kapcsolatos végső számításokat. Az információkat – az alkalmazott intézkedéstől függően – rendelkezésre bocsáthatja az átvitelirendszer-üzemeltető, az elosztórendszer-üzemeltető, a stratégiai tartalék üzemeltetője, a szállító vagy a kijelölt villamosenergiapiac-üzemeltető. Az ellentételezés kiszámításának feladata más, előre meghatározott szervezetre is átruházható.

2.3.5. *A fizetési feltételek*

Vezérelvként lehetőség szerint meg kell tartani az adott tagállamban meglévő, belföldi fizetésekre és ellentételezésre (vagy kiegyensúlyozó ügyletekre) vonatkozó eljárásokat és az ezzel kapcsolatban meglévő feladat- és felelősségi köröket, és a tagállamok közötti segítségnyújtás kapcsán felmerült ellentételezések kifizetésére is azokat kell alkalmazni. A tagállamok közötti megállapodásoknak arra kell összpontosítaniuk, hogy hogyan kapcsolhatók össze e meglévő nemzeti keretrendszerek, illetve hogyan hozható létre az azok közötti együttműködési felület. A segítségnyújtás jellege megkívánhatja, hogy a tagállam vagy az illetékes hatóság legyen a végső pénzügyi felelősséget viselő együttműködési felület.

2.3.6. *Feladat- és felelősségi körök – ki fizet kinek és ki intézi a fizetést*

Ha még van lehetőség a segítséget nyújtó tagállamban önkéntes keresletoldali intézkedésekre, továbbra is biztosítani kell az érintett platformokhoz való hozzáférést és az övezetközi kapacitást. Lehetővé kell tenni a határon túlról vásárlók részére, hogy a helyi vásárlókkal azonos módon fizethessenek a villamos energiáért, a villamos energia kiegyenlítő szabályozására vonatkozó iránymutatásban meghatározottak szerint.

Ha korlátozást vezetnek be, a segítséget nyújtó tagállamon belül minden meglévő jogi keretrendszer, fizetési eljárás vagy fizetések lebonyolításáért felelős hatóság igénybe vehető – adott esetben kiigazításokkal – a valamely szomszédos ország által fizetett ellentételezések lebonyolításához.

A segítségnyújtás végső kedvezményezettje az ellátásban részesülő fogyasztó. Korlátozás esetén a korlátozott ellátásban részesülő nem védett felhasználó villamosenergia-szolgáltatóját biztosítani kell a folyamatos fizetésekről, figyelembe véve a segítségnyújtási mennyiségeket. E kifizetéseket a tagállam ellentételezési rendszerének megfelelően kell rendezni. A lehetséges feladat- és felelősségi körök az 1.5. pontban ismertetettek szerint oszthatók meg.

2.3.7. *A fizetési eljárás ismertetése és lépései*

A meglévő keretrendszerektől és a tagállamok által elfogadott, e keretrendszerek közötti együttműködési felületek jellegétől függően az elfogadott eljárásokat bele kell foglalni a megállapodásokba.

Feltételezve, hogy a pénzügyi kérdéseket – különösen a segítségnyújtás keretében szolgáltatott villamos energia leszállítását követően felmerülő követelések nyomon követését, ellenőrzését és rendezését – tagállamközi szinten bonyolítják, a segítséget nyújtó tagállam érintett szervezete a szállított villamos energia mennyisége és a megállapodott számítási módszer alapján kiszámítja az ellentételezés összegét, és fizetési követelését elküldi a segítséget kérő tagállam érintett szervezetének. A segítséget kérő tagállam ezt követően visszaigazolja a kapott szolgáltatást, ellenőrzi a számításokat és – ha nem emel kifogást – a megállapodott határidőn belül fizet. A tagállamokon belüli pénzügyi folyamatok – például az ellentételezés szétosztása vagy a segítségnyújtási ellentételezés felszámítása – a nemzeti szabályokat követik (például közvetlenül alkalmazhatók az ajánlatot tevő vagy a korlátozott ellátásban részesülő szervezetekre, illetve a társadalomra háríthatók, azaz szétoszthatók valamennyi felhasználó között).

A megállapodásba bele kell foglalni a segítségnyújtási ellentételezés kiszámítására, a vizsgálat elvégzésére és a fizetés teljesítésére vonatkozó határidőket. Ugyanez vonatkozik az alkalmazandó jogra és a vitarendezési lehetőségekre is, amennyiben a segítségnyújtási mechanizmus alkalmazása jogvitákat vetne fel.

3. KÖVETKEZTETÉS

A kockázatokra való felkészülésről szóló rendeletnek köszönhetően valóra vált a tagállamok közötti segítségnyújtás iránti politikai szándék. Ezenkívül a rendelet a segítségnyújtást a nemzeti szinten alkalmazott fogalom szintjéről a közbiztonság és a személyes biztonság uniós szintű védelmének szintjére emeli. A közbiztonság és a személyes biztonság védelme érdekében olyan széles körű jogokat és kötelezettségeket vezet be, amelyek a lekapcsolással szemben különleges védelemre jogosult villamosenergia-felhasználók számára a biztos és zavartalan villamosenergia-ellátás biztonságát nyújtják. Az e dokumentumban foglalt iránymutatás a lehetőségek széles tárházát kínálja a segítségnyújtási mechanizmus működtetésére, ugyanakkor a tagállamok továbbra is szabadon kiválaszthatják a számukra legmegfelelőbb megoldásokat.